

Opracowanie (dostosowanie) wybranych programów modułowych kształcenia w zawodach

Branża społeczno-medyczna Opiekunka środowiskowa 346[03]

1. Wymagania dotyczące dostosowania modułowego programu nauczania

1.1. Założenia do opracowania (dostosowania) modułowego programu kształcenia zawodowego

W opracowaniu uwzględniono następując dokumenty formalno-prawne i metodyczne:

- Ustawie o systemie oświaty z dnia 07 września 1991 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz.2572, z późn. zm.).
- Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 15, poz. 142, z późn. zm.),
- Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 23 marca 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 54, poz. 442),
- Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 czerwca 2007 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. Nr 124, poz. 860 z późn. zm.).
- Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 08 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz. U. z 2009 r. Nr 89, poz. 730).
- Nowa podstawa programowa kształcenia w zawodzie. Materiał metodyczny dla autorów. Ministerstwo Edukacji Narodowej – Departament Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, Warszawa 2010.
- Modułowy program nauczania dla zawodu. Poradnik Metodyczny dla autorów. MENiS - DKZiU, Warszawa 24 kwietnia 2004.
- Obowiązujący modułowy program nauczania dla zawodu **Opiekunka środowiskowa - 346[03]/SP/MENiS/2004.05.25.**

- Projekt (dokument roboczy) nowej podstawy programowej dla zawodu Opiekunka środowiskowa 346[03].
- opracowany w ramach projektu systemowego PO KL przez KOWEziU. Po uzyskaniu formalnej akceptacji przez MEN w 2011 r. nowa podstawa programowa kształcenia w zawodzie będzie obowiązywała od roku szkolnego 2012/2013.
- Zarys metodologii konstruowania modułowego programu nauczania dla zawodu (praca pod kierunkiem K. Symela). KOWEziU, Warszawa 2001.
- Model Polskich Ram Kwalifikacji. Projekt PO KL „Opracowanie założeń merytorycznych i instytucjonalnych wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji oraz Krajowego Rejestru Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie”. IBE, Warszawa 2011 (www.kwalifikacje.org.pl).
- Kruszakin B. : *Czym się kierować podczas doboru, dopuszczania, modernizacji i konstruowania programów nauczania*. Materiały pomocnicze dla nauczycieli doradców metodycznych, nauczycieli konsultantów, dyrektorów szkół, kierowników warsztatów szkolnych, kierowników szkolenia praktycznego i nauczycieli kształcenia zawodowego. KOWEziU, Warszawa luty 2011.

1.2. Zakres dostosowania modułowego programu nauczania dla zawodu

Dostosowanie modułowego programu nauczania dla zawodu Opiekunka środowiskowa 346[03] do potrzeb nowej podstawy programowej obejmuje:

- 1) Opracowanie „kluczy przejścia” pomiędzy modułami i jednostkami modułowymi wyodrębnionymi w modułowym programie nauczania dla zawodu dopuszczonym przez MEN do użytku szkolnego, a kwalifikacjami i jednostkami efektów kształcenia opisującymi nowe podstawy programowe kształcenia w zawodach.
- 2) Opracowanie przykładowych opisów jednostek modułowych (po jednej jednostce modułowej dla każdego z wybranych zawodów) wspólnych dla zawodów pokrewnych w branży, z uwzględnieniem efektów kształcenia wyrażonych w kategoriach: wiedzy, umiejętności zawodowych oraz kompetencji (personalnych i społecznych).
- 3) Opracowanie rekomendacji metodycznych dla dyrektora szkoły i nauczycieli w zakresie dostosowania modułowych programów nauczania w 7 branżach do wymogów nowej podstawy programowej kształcenia w zawodzie.

2. „Klucze przejścia” pomiędzy modułami i jednostkami modułowymi wyodrębnionymi w modułowym programie nauczania dla zawodu, a kwalifikacjami i jednostkami efektów kształcenia opisującymi nowe podstawy programowe kształcenia w zawodzie Opiekunka środowiskowa

2.1. Wymagania nowej podstawy programowej dla zawodu – słownik pojęć i struktura

Fundamentalnym pojęciem występującym w opisie nowej podstawy programowej kształcenia w zawodzie jest **kwalifikacja**. W aktualnie obowiązujących podstawach programowych kształcenia w zawodzie (będą one obowiązywać do roku szkolnego 2011/2012), ta kategoria pojęciowa nie występowała. Jej pojawienie się wynika z przyjęcia przez wszystkie kraje UE zalecania Komisji Europejskiej w sprawie Europejskich Ram Kwalifikacji (EQF) dla uczenia się przez całe życie oraz odpowiadających im Polskich Ram Kwalifikacji (PRK), które obejmują 8 poziomów kwalifikacji.

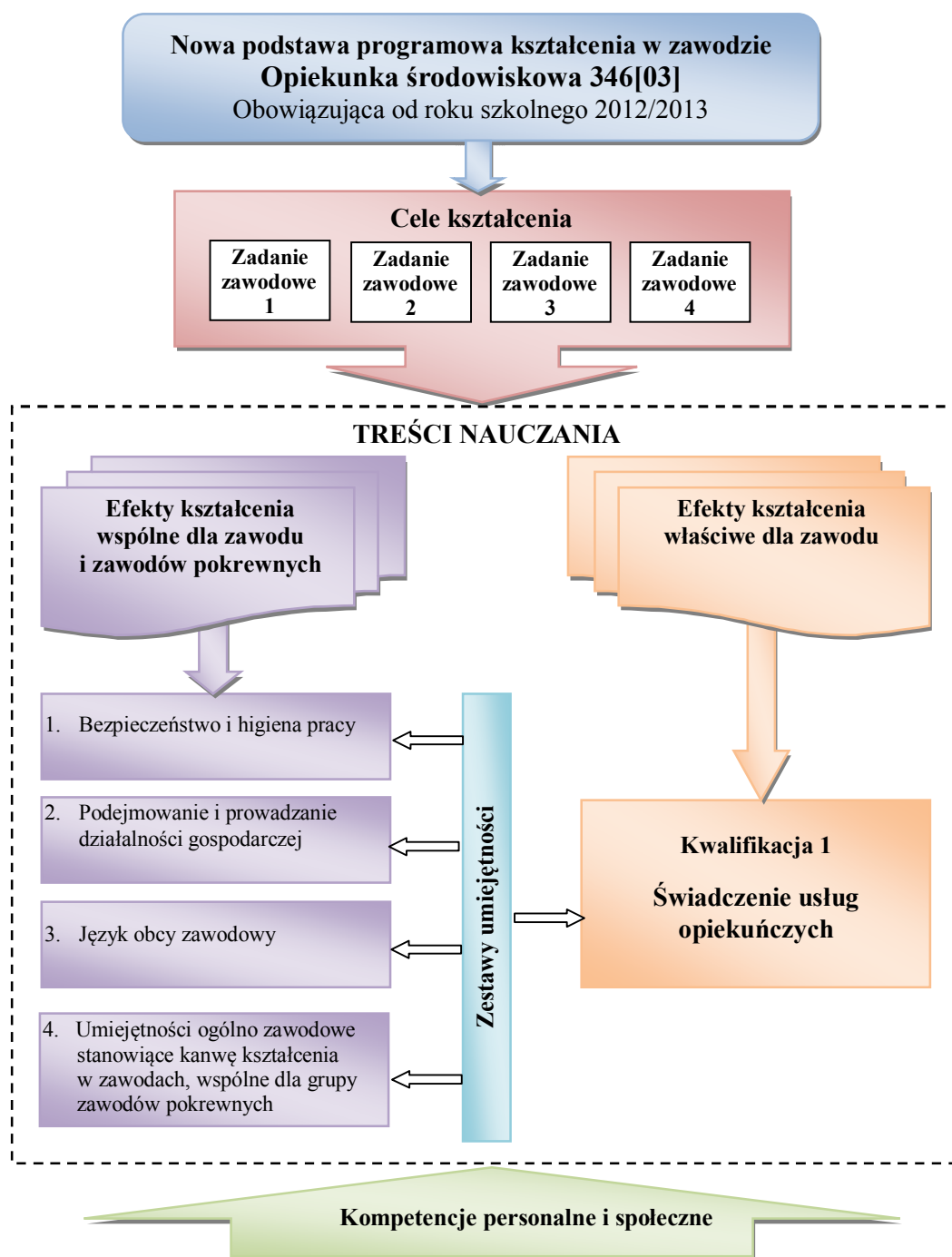
Kwalifikacja wyodrębniona w danym zawodzie to zestaw zakładanych efektów kształcenia, których osiągnięcie potwierdza dyplom lub certyfikat wydany przez uprawnioną instytucję po zdaniu egzaminu.

Funkcje nowej podstawy programowej kształcenia w zawodzie – nowa podstawa programowa kształcenia w zawodzie stanowić będzie zarówno bazę do opracowania programu nauczania dla danego zawodu, jak i standard wymagań w oparciu, o który będą prowadzone egzaminy potwierdzające kwalifikacje zawodowe.

Nowa podstawa programowa kształcenia w zawodzie – zgodnie z założeniami MEN-DKZU, nowa podstawa programowa kształcenia w zawodzie rozumiana jest, jako obowiązujący zestaw **celów kształcenia** i **treści nauczania opisanych** w formie oczekiwanych **efektów kształcenia**, a także warunki realizacji kształcenia praktycznego, uwzględnione w programach nauczania i umożliwiające ustalenie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych. Strukturę nowej podstawy programowej dla zawodu opiekunka środowiskowa przedstawia rys. 1.

Cele kształcenia – określone są przez zestaw zadań zawodowych, do których wykonywania przygotowuje szkoła prowadząca kształcenie w danym zawodzie. W zawodzie Opiekunka środowiskowa 346[03] jest wyodrębnionych cztery zadania zawodowe.

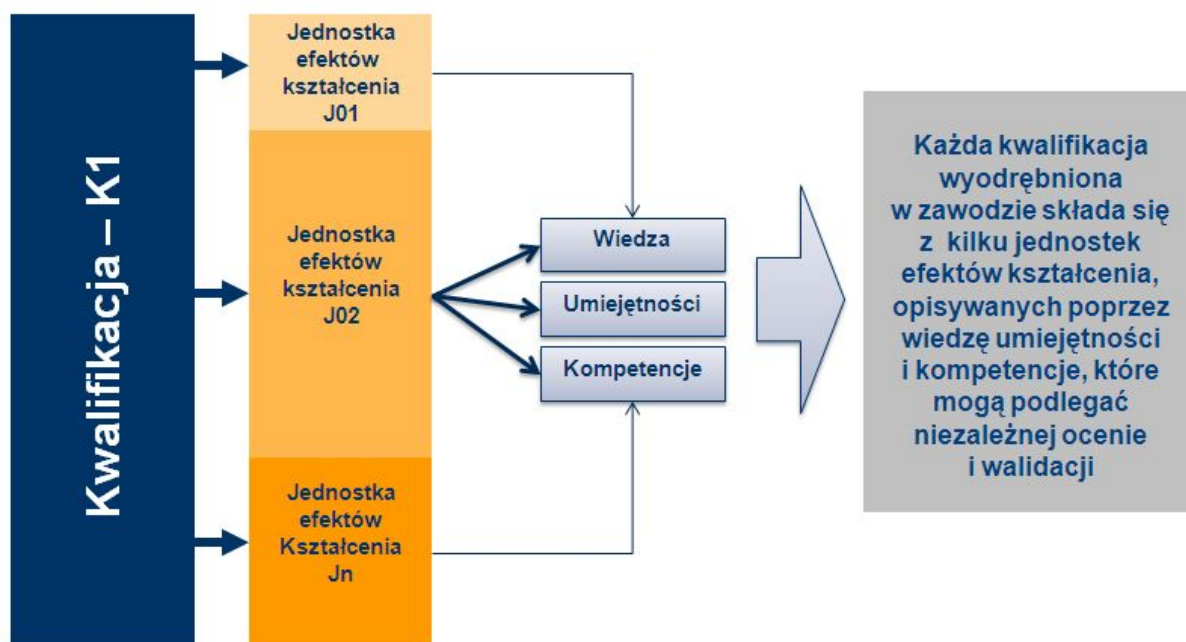
Treści nauczania – to oczekiwane, nie później niż na koniec etapu edukacyjnego, efekty kształcenia, na które składają się: efekty kształcenia wspólnego dla danego zawodu i zawodów pokrewnych (z tego samego obszaru zawodowego), w tym umiejętności stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie nieujęte w podstawie programowej kształcenia ogólnego (PPKO) oraz efekty kształcenia właściwe dla danego zawodu ujęte w kwalifikacjach wyodrębnionych w zawodzie oraz kompetencje personalne i społeczne.

Rys. 1. Struktura nowej podstawy programowej kształcenia w zawodzie Opiekunka środowiskowa

Efekty kształcenia są wyrażane w kategoriach wiedzy i umiejętności zawodowych oraz kompetencji personalnych i społecznych, niezbędnych dla danego zawodu oraz kwalifikacji wyodrębnionych w tym zawodzie. Jest to precyzyjny opis tego, co uczeń uczestniczący w procesie kształcenia wie, rozumie i potrafi wykonać, nie później niż na koniec danego etapu edukacyjnego, po opanowaniu wiedzy, umiejętności oraz kompetencji personalnych i społecznych właściwych dla danej kwalifikacji (rys.2.).

Jednostka efektów kształcenia – to składnik każdej wyodrębnionej w zawodzie kwalifikacji będący spójnym zbiorem wiedzy i umiejętności oraz kompetencji personalnych i społecznych. Kwalifikacja składa się z kilku jednostek efektów kształcenia, które mogą podlegać ocenie (rys. 2).

Rys. 2. Elementy nowej podstawy programowej opisujące kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie

Obszar zawodowy – to powszechnie uznana sfera (dziedzina) działalności zawodowej, na którą składa się określona liczba zawodów pokrewnych pod względem środków i przedmiotów pracy lub zbiorów funkcji występujących w różnych zawodach.

Kompetencje personalne i społeczne – to gotowość do względnie trwałych przekonań i sposobów zachowań, odpowiadających wymaganiom określonego zawodu lub sytuacją występującym w procesie pracy. Mogą one obejmować zdolności do autonomicznego i odpowiedzialnego wykonywania powierzonych zadań, gotowość do uczenia się przez całe życie, sprawność komunikowania się, umiejętność współdziałania z innymi w roli zarówno członka, jak i lidera zespołu.

Wiedza – zasób powiązanych ze sobą faktów, zasad, teorii i praktyk związanych z dziedziną pracy lub nauki i przyswojoną przez osobę uczącą się.

Wiadomości – zasób informacji niezbędnych do nabycia (ukształtowania) określonych umiejętności.

Umiejętności – zdolność wykorzystania wiedzy i nabytych sprawności do wykonywania zadań zawodowych oraz rozwiązywania problemów.

2.2. Wymagania nowej podstawy programowej dla zawodu Opiekunka środowiskowa 346[03] – cele, treści i efekty kształcenia

Zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi każdy program kształcenia w zawodzie powinien uwzględniać wymagania podstawy programowej, która jest dokumentem normatywnym ogłaszającym przez MEN w dzienniku urzędowym. Aktualnie realizowane w szkołach modułowe programy nauczania (a także i przedmiotowe) nie posiadają „wbudowanego w układ strukturalny” programu mechanizmu pokazującego bezpośredni związek podstaw programowych z programem nauczania. Dlatego też, aby wzmocnić od strony metodycznej dyrektora szkoły przy podejmowaniu decyzji o zatwierdzeniu programu nauczania, celowe jest dostarczenie realnych (a nie jak dotychczas „intuicyjnych”) argumentów, że nowy lub zmodyfikowany program nauczania spełnia wymagania ujęte w podstawie programowej kształcenia w zawodzie. Opisane poniżej podejście wychodzi naprzeciw tym oczekiwaniom. Oznacza to, że każdy zapis w podstawie programowej oznaczony określonym kodem powinien być przypisany do odpowiedniego zapisu w programie nauczania. Dopiero wówczas dyrektor szkoły będzie miał pewność, że **program w pełni uwzględnił wymagania podstawy programowej kształcenia w zawodzie.**

W tej części przedstawiono układ powiązań (korelacji) nowej podstawy programowej kształcenia w zawodzie Opiekunka środowiskowa 346[03] z treściami kształcenia dla poszczególnych modułów i jednostek modułowych zawartych w programie nauczania. Powiązanie te zostały określone poprzez przypisanie do odpowiednich zapisów podstawy programowej kodu wynikającego z przyjętej struktur wyodrębnionych efektów kształcenia.

Poniżej wyjaśniono zasady przyjętego w opracowaniu system kodowania, który zastawano przy określaniu „kluczy przejścia” z wymagań podstaw programowych na odpowiednie zapisy w treściach kształcenia programu nauczania. W tabeli 2 przedstawiono „macierz powiązań” efektów kształcenia zamieszczonych w projektowanej podstawie programowej z modułami i jednostkami modułowymi wyodrębnionymi w programie nauczania.

Wyjaśnienie przyjętego systemu kodowanie elementów nowej podstawy programowej

346[03].Z01 – cele kształcenia wyrażone poprzez zadania zawodowe do jakich ma być przygotowany uczeń

346[03].W1.01 – efekty kształcenia wspólne dla zawodu Opiekunka środowiskowa i zawodów pokrewnych

346[03].K1.J01.01 – efekty kształcenia właściwe dla zawodu

346[03].P01 – kompetencje personalne i społeczne sprzyjające realizacji zadań zawodowych gdzie:

346[03] – kod zawodu „Opiekunka środowiskowa” zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego.

Z01 – zadanie pierwsze w zawodzie opiekunka środowiskowa, kolejne zadania zawodowe oznaczone są jako „Z02”, „Z03” itd. Łącznie w zawodzie Opiekunka środowiskowa jest wyrobionych 4 zadania zawodowe.

W1.01 – efekt kształcenia nr 1 wspólny dla zawodu Opiekunka środowiskowa i zawodów pokrewnych, dalsze efekty wspólne oznaczone są jako „W2”, „W3” itd. Kolejna cyfra „01” oznacza pierwszą umiejętność w danym efekcie kształcenia, następne umiejętności wyrażone są jako „02”, „03” itd.

K1.J01.01 – kwalifikacja nr 1 właściwa dla zawodu Opiekunka środowiskowa (w zawodzie wyodrębniono jedną kwalifikację). Dalsze wyodrębnione kwalifikacje (jeżeli występują) oznaczane są jako „K2”, „K3” itd. Oznaczenie „J01” odnosi się do pierwszej jednostki efektów kształcenia wyodrębnionej w kwalifikacji K1. Dalsze jednostki efektów kształcenia oznaczane są jako „J02”, „J03” itd. Kolejna cyfra w kodzie „01” oznacza pierwszą umiejętność w danej jednostce efektów kształcenia, następne umiejętności wyrażone są jako „02”, „03” itd.

P01 – kompetencje personalne i społeczne kształtowane u uczniów w trakcie nauki zawodu sprzyjające realizacji zadań zawodowych. „01” oznacza pierwszą kompetencję, kolejne oznaczone są jako „02”, „03” itd.

Cele kształcenia dla zawodu Opiekunka środowiskowa

Absolwent szkoły zawodowej kształcącej w zawodzie Opiekunka środowiskowa powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- 1) organizowania opieki oraz wsparcia społecznego osobie podopiecznej 346[03].Z01
- 2) sprawowania opieki nad osobą podopieczną niesamodzielną i przewlekle chorą w celu zapewnienia jej bezpieczeństwa zdrowotnego i higieny osobistej 346[03].Z02
- 3) pomagania osobie podopiecznej w prowadzeniu gospodarstwa domowego w zakresie: gospodarowania budżetem, dokonywania zakupów, sporządzania posiłków, utrzymania porządku w domu oraz tworzenia optymalnych warunków życia 346[03].Z03
- 4) motywowania osoby podopiecznej do samodzielności oraz aktywności intelektualnej, fizycznej i społecznej 346[03].Z04

Efekty kształcenia zawodu technik ekonomista

Do wykonywania wyżej wymienionych zadań zawodowych, niezbędne jest osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, na które składają się:

- I. Efekty kształcenia wspólne dla zawodu Opiekunka środowiskowa i zawodów pokrewnych (W1-W4)
- II. Efekty kształcenia właściwe dla zawodu Opiekunka środowiskowa (K1)
- III. Kompetencje personalne i społeczne (P01-P06)

I. Efekty kształcenia wspólne dla zawodu Opiekunka środowiskowa i zawodów pokrewnych

Bezpieczeństwo i higiena pracy 346[03].W01

Umiejętności – uczeń:

- 1) rozróżnia pojęcia związane z bezpieczeństwem, ochroną przeciwpożarową, ergonomią 346[03].W01.01
- 2) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii 346[03].W01.02
- 3) rozróżnia instytucje oraz akty prawne dotyczące ochrony pracy w Polsce 346[03].W01.03

- 4) identyfikuje prawa i obowiązki pracownika oraz pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy 346[03].W01.04
- 5) rozpoznaje zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka oraz mienia i środowiska, występujące podczas wykonywania zadań zawodowych 346[03].W01.05
- 6) identyfikuje czynniki szkodliwe związane z wykonywaniem zadań zawodowych 346[03].W01.06
- 7) charakteryzuje oddziaływanie na organizm człowieka czynników szkodliwych: fizycznych, biologicznych, chemicznych i psychicznych 346[03].W01.07
- 8) rozróżnia i stosuje środki ochrony indywidualnej podczas wykonywania zadań zawodowych 346[03].W01.08
- 9) udziela pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowia i życia 346[03].W01.09
- 10) określa przyczyny występowania oraz tryb postępowania w przypadku stwierdzenia choroby zawodowej 346[03].W01.10

Podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej 346[03].W02

Umiejętności – uczeń:

- 1) stosuje pojęcia z obszaru funkcjonowania gospodarki rynkowej i działalności gospodarczej 346[03].W01.01
- 2) stosuje zasady prowadzenia działalności gospodarczej 346[03].W01.02
- 3) podejmuje działania marketingowe 346[03].W01.03
- 4) obsługuje urządzenia biurowe i stosuje oprogramowanie wspomagające prowadzenie działalności gospodarczej 346[03].W01.04
- 5) stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony danych osobowych 346[03].W01.05

Język obcy zawodowy 346[03].W03

Umiejętności – uczeń:

- 1) posługuje się zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów 346[03].W03.01:
  - gospodarka i świat pracy (praca zawodowa, miejsce pracy i kształcenie zawodowe, charakterystyczne dla danego zawodu formy tekstów pisanych i drukowanych, poszukiwanie pracy i ubieganie się o nią, bezpieczeństwo i higiena pracy, ochrona środowiska na stanowisku pracy);

- zawód wyuczany (podstawowe słownictwo dotyczące nazwy zawodu, stanowisk występujących w danym zawodzie oraz charakterystycznych dla danego zawodu: technik, urządzeń i narzędzi, sprzętu, materiałów, półproduktów i produktów);
- 2) interpretuje ze słuchu typowe wypowiedzi, takie jak: instrukcje, komunikaty, rozmowy, polecenia, dotyczące wykonywania typowych czynności zawodowych artykułowane powoli i wyraźnie, w standardowej odmianie języka **346[03].W03.02**
- 3) analizuje krótkie, proste wypowiedzi pisemne, takie jak: napisy informacyjne, listy, ulotki reklamowe, ogłoszenia, tabele, proste teksty narracyjne, charakterystyczne dla jego sytuacji zawodowych **346[03].W03.03**
- 4) tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi ustne na tematy zawodowe **346[03].W03.04**
- 5) tworzy krótkie i zrozumiałe wypowiedzi pisemne w formie prostych wyrażień i zdań, takich jak: wiadomość, e-mail, krótki opis, notatka, ogłoszenie, zaproszenie, ankieta, pocztówka **346[03].W03.05**
- 6) prowadzi dialog w typowych sytuacjach zawodowych, takich jak: rozmowa kwalifikacyjna, warunki pracy, umiejętności i oczekiwania zawodowe **346[03].W03.06**
- 7) przetwarza tekst ustnie lub pisemnie - tłumaczy nazewnictwo zawodowe **346[03].W03.07**
- 8) stosuje strategie uczenia się języka obcego **346[03].W03.08**

Umiejętności ogólnie zawodowe stanowiące kanwę kształcenia w zawodach, wspólne dla grupy zawodów pokrewnych **346[03].W04**

Umiejętności – uczeń:

- 1) określa istotę procesów psychicznych i ich rolę w życiu człowieka **346[03].W04.01**
- 2) określa wpływ procesów emocjonalno - motywacyjnych na sprawność działania człowieka **346[03].W04.02**
- 3) wyjaśnia regulacyjną rolę osobowości człowieka w stosunkach z otoczeniem **346[03].W04.03**
- 4) analizuje zasady etyki i odpowiedzialności zawodowej **346[03].W04.04**
- 5) określa rozwój człowieka w różnych okresach życia **346[03].W04.05**
- 6) dobiera metody komunikowania się i negocjacji w różnych sytuacjach społecznych **346[03].W04.06**
- 7) określa przyczyny stresu oraz stosuje sposoby radzenia sobie ze stresem **346[03].W04.07**

- 8) określa procesy zachodzące w życiu społecznym oraz interpretuje zachowania społeczne zbiorowości i jednostki 346[03].W04.08
- 9) identyfikuje znaczenie zjawisk zachodzące we współczesnej kulturze społecznej, wpływające na funkcjonowanie człowieka 346[03].W04.09
- 10) określa modele i funkcje rodziny 346[03].W04.10
- 11) określa cele i zadania polityki społecznej państwa 346[03].W04.11
- 12) określa środki i instrumenty polityki społecznej służące realizacji zasady równości i sprawiedliwości społecznej 346[03].W04.12
- 13) identyfikuje problemy i kwestie społeczne występujące we współczesnym społeczeństwie 346[03].W04.13
- 14) określa rolę diagnozy społecznej w rozwiązywaniu problemów społecznych 346[03].W04.14
- 15) rozpoznaje czynniki wpływające na wykluczenie społeczne jednostki i rodziny 346[03].W04.15
- 16) identyfikuje oraz przewiduje skutki problemów wychowawczych i psychospołecznych osoby podopiecznej i jej rodziny 346[03].W04.16
- 17) stosuje przepisy prawa dotyczące pomocy społecznej i ubezpieczeń społecznych 346[03].W04.17

II. Efekty kształcenia właściwe dla zawodu Opiekunka środowiskowa

Kwalifikacja 346[03].K1

Świadczenie usług opiekuńczych

Jednostki efektów kształcenia 346[03].K1.J

Organizowanie prac opiekuńczych 346[03].K1.J01

Umiejętności – uczeń:

- 1) rozpoznaje objawy chorobowe ze strony poszczególnych układów i narządów 346[03].K1.J01.01
- 2) rozpoznaje sytuację zdrowotną, społeczną i warunki życia osoby podopiecznej na podstawie analizy dokumentacji i obserwacji 346[03].K1.J01.02

- 3) ocenia możliwości i ograniczenia osoby podopiecznej wynikające z wieku, stanu zdrowia fizycznego i psychicznego oraz niepełnosprawności [346\[03\].K1.J01.03](#)
- 4) określa potrzeby biopsychospołeczne człowieka i sposoby ich zaspakajania [346\[03\].K1.J01.04](#)
- 5) rozpoznaje potrzeby i problemy osoby podopiecznej [346\[03\].K1.J01.05](#)
- 6) organizuje środowisko życia osoby podopiecznej z uwzględnieniem jej potrzeb i problemów [346\[03\].K1.J01.06](#)
- 7) określa metody i techniki pracy socjalnej [346\[03\].K1.J01.07](#)
- 8) określa zasady opracowania indywidualnego planu opieki i pomocy osobie podopiecznej [346\[03\].K1.J01.08](#)
- 9) opracowuje plan pomocy i opieki nad osobą podopieczną [346\[03\].K1.J01.09](#)
- 10) planuje techniki, metody i narzędzia pracy z osobą podopieczną w warunkach domowych [346\[03\].K1.J01.10](#)
- 11) dobiera techniki, metody i narzędzia do realizacji zaplanowanych działań opiekuńczych [346\[03\].K1.J01.11](#)
- 12) planuje formy i metody wsparcia osoby podopiecznej w środowisku lokalnym [346\[03\].K1.J01.12](#)
- 13) organizuje wsparcie i współpracę ze środowiskiem rodzinnym i lokalnym na rzecz osoby podopiecznej [346\[03\].K1.J01.13](#)
- 14) planuje techniki monitorowania działań opiekuńczych [346\[03\].K1.J01.14](#)
- 15) prowadzi dokumentację pracy z osobą podopieczną [346\[03\].K1.J01.15](#)
- 16) stosuje zasady i metody posługiwania się językiem migowym [346\[03\].K1.J01.16](#)
- 17) posługuje się w stopniu podstawowym językiem migowym [346\[03\].K1.J01.017](#)

Wiadomości

- Charakterystyczne objawy chorobowe ze strony poszczególnych układów i narządów.
- Możliwości i ograniczenia osoby podopiecznej wynikające z wieku, stanu zdrowia fizycznego i psychicznego oraz niepełnosprawności.
- Potrzeby biopsychospołeczne człowieka i sposoby ich zaspakajania.
- Metody i techniki pracy socjalnej.
- Metody, techniki i narzędzia pracy z osobą podopieczną w warunkach domowych.
- Metody i formy wsparcia osoby podopiecznej w środowisku lokalnym.
- Zasady opracowywania indywidualnego planu opieki i pomocy osobie podopiecznej.

- Techniki monitorowania działań opiekuńczych.
- Wymagania ergonomii i wymogi sanitarno-epidemiologiczne obowiązujące w pracach opiekuńczych.
- Język migowy.

Wykonywanie czynności opiekuńczych i pielęgnacyjnych 346[03].K1.J02

Umiejętności – uczeń:

- 1) świadczy usługi opiekuńcze zgodnie z procedurami i standardami opieki 346[03].K1.J02.01
- 2) rozpoznaje objawy zaburzeń psychosomatycznych zagrażających zdrowiu i życiu 346[03].K1.J02.02
- 3) stosuje metody i techniki udzielania pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowia i życia osoby podopiecznej 346[03].K1.J02.03
- 4) określa metody, techniki i zasady wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych 346[03].K1.J02.04
- 5) określa rodzaje narzędzi pracy oraz środków i materiałów do wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i zaspakajania potrzeb fizjologicznych 346[03].K1.J02.05
- 6) określa zasady i metody zapobiegania odleżynom i odparzeniom 346[03].K1.J02.06
- 7) pomaga i wykonuje czynności higieniczne oraz pielęgnacyjne 346[03].K1.J02.07
- 8) opiekuje się osobą podopieczną w różnych fazach choroby przewlekłej 346[03].K1.J02.08
- 9) określa rodzaje, zasady i techniki wykonywania okładów i kompresów 346[03].K1.J02.09
- 10) wykonuje zabiegi przeciwzapalne 346[03].K1.J02.10
- 11) określa zasady przygotowywania i podawania leków drogą doustną 346[03].K1.J02.11
- 12) podaje leki doustne zgodnie z zaleceniem lekarza 346[03].K1.J02.12
- 13) analizuje zasady korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej 346[03].K1.J02.13
- 14) pomaga osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń opieki zdrowotnej 346[03].K1.J02.14
- 15) analizuje rodzaje i techniki wykonywania ćwiczeń usprawniających ruchowo oraz gimnastyki oddechowej 346[03].K1.J02.15
- 16) prowadzi ćwiczenia gimnastyczne uzgodnione ze specjalistą 346[03].K1.J02.16

- 17) określa zasady obsługi sprzętu rehabilitacyjnego i stosowania przedmiotów ortopedycznych 346[03].K1.J02.17
- 18) pomaga osobie niepełnosprawnej w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych 346[03].K1.J02.18
- 19) przygotowuje osobę podopieczną oraz jej rodzinę do samo opieki i samopielęgnacji 346[03].K1.J02.19
- 20) pomaga osobie podopiecznej w prowadzeniu gospodarstwa domowego i zarządzaniu finansami osobistymi 346[03].K1.J02.20
- 21) dobiera metody i środki do utrzymania mieszkania w czystości 346[03].K1.J02.21
- 22) analizuje zasady stosowania różnych rodzajów diet 346[03].K1.J02.22
- 23) analizuje zasady korzystania ze świadczeń pomocy społecznej 346[03].K1.J02.23
- 24) pomaga osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej 346[03].K1.J02.24
- 25) stosuje przepisy i wymogi sanitarno-epidemiologiczne podczas wykonywania czynności opiekuńczych 346[03].K1.J02.25

Wiadomości

- Procedury i standardy opieki środowiskowej.
- Objawy zaburzeń psychosomatycznych zagrażających zdrowiu i życiu.
- Metody i techniki udzielania pierwszej pomocy.
- Metody, techniki i zasady wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych.
- Rodzaje narzędzi pracy oraz środków i materiałów do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych.
- Rodzaje sprzętu i środków do zaspakajania potrzeb fizjologicznych.
- Zasady i metody zapobiegania odleżynom i odparzeniom.
- Zasady przygotowania i podawania leków drogą doustną.
- Rodzaje, zasady i techniki wykonywania okładów i kompresów.
- Rodzaje i techniki wykonywania ćwiczeń usprawniających ruchowo oraz gimnastyki oddechowej.
- Zasady zarządzania finansami osobistymi.
- Metody i środki do utrzymania mieszkania w czystości.
- Zasady stosowania różnych rodzajów diet.
- Zasady korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej.

- Zasady korzystania ze świadczeń pomocy społecznej.
- Zasady obsługi sprzętu rehabilitacyjnego i stosowania przedmiotów ortopedycznych.
- Metody przygotowywania osoby podopiecznej i jej rodziny do samoopieki i samopielęgnacji.

Aktywizowanie osoby podopiecznej do samodzielności życiowej 346[03].K1.J03

Umiejętności – uczeń:

- 1) analizuje przyczyny występowania i metody rozwiązywania problemów społecznych 346[03].K1.J03.01
- 2) pomaga osobie podopiecznej w rozwiązywaniu problemów społecznych i osobistych 346[03].K1.J03.02
- 3) określa metody integracji osoby podopiecznej ze środowiskiem lokalnym 346[03].K1.J03.03
- 4) inicjuje i podtrzymuje relacje międzyludzkie w najbliższym otoczeniu osoby podopiecznej 346[03].K1.J03.04
- 5) określa metody organizowania czasu wolnego 346[03].K1.J03.05
- 6) organizuje różne formy aktywnego spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań osoby podopiecznej z uwzględnieniem jej potrzeb i możliwości oraz zasobów środowiska lokalnego 346[03].K1.J03.06
- 7) analizuje metody usprawniania i aktywizowania osoby podopiecznej w zależności od wieku, stanu zdrowia i niepełnosprawności 346[03].K1.J03.07
- 8) planuje metody, formy, techniki i środki terapii zajęciowej 346[03].K1.J03.08
- 9) dobiera metody przygotowania osoby podopiecznej do korzystania z różnego rodzaju pomocy technicznych 346[03].K1.J03.09
- 10) pomaga osobie podopiecznej w korzystaniu z pomocy technicznych ułatwiających samodzielne wykonywanie codziennych czynności 346[03].K1.J03.10
- 11) stosuje zasady bezpieczeństwa podczas aktywizowania osoby podopiecznej 346[03].K1.J03.11

Wiadomości

- Metody integracji osoby podopiecznej ze środowiskiem lokalnym.
- Przyczyny występowania i metody rozwiązywania problemów społecznych.
- Metody organizowania czasu wolnego.
- Metody, formy, techniki i środki terapii zajęciowej.

- Metody usprawniania i aktywizowania osoby podopiecznej w zależności od wieku, stanu zdrowia i niepełnosprawności.
- Metody przygotowania osoby podopiecznej do korzystania z różnego rodzaju pomocy technicznych.
- Zasady bezpieczeństwa w aktywizowaniu osoby podopiecznej.

III. Kompetencje personalne i społeczne przydatne w zawodzie Opiekunka środowiskowa 346[03].P

Uczeń:

- 1) jest otwarty na zmiany, kreatywny i konsekwentny w realizacji zadań 346[03].P1
- 2) stale uzupełnia i aktualizuje wiedzę oraz podnosi kwalifikacje zawodowe 346[03].P2
- 3) realizuje zadania z empatią i troską o dobro osób podopiecznych 346[03].P3
- 4) dba o jakość wykonywanych zadań zawodowych 346[03].P4
- 5) przestrzega zasad kultury pracy i etyki zawodowej 346[03].P5
- 6) utrzymuje dobre relacje interpersonalne 346[03].P5

2.3. Korelacja nowej podstawy programowej dla zawodu Opiekunka środowiskowa z modułowym programem nauczania

W Tabeli 2 przedstawiono wynik analizy wymagań nowej podstawy programowej kształcenia w zawodzie Opiekunka środowiskowa z treściami kształcenia ujętymi w modułowym programie nauczania dla tego zawodu. Generalnie należy stwierdzić, że modułowy program nauczania dla zawodu Opiekunka środowiskowa powinien być poddany modernizacji i uzupełnieniu z uwagi na następujące uwarunkowania:

- Zadania zawodowe w nowej podstawie programowej i zadania zawodowe w modułowym programie nauczania różnią się od siebie w zakresie merytorycznym, co przedstawiono poniżej w Tabeli 1.
- Program został opracowany i zatwierdzony przez MEN w 2004 r., zatem od jego opracowania upłynęło 7 lat, co ma wpływ na oferowane treści kształcenia z punktu widzenia potrzeb dostosowania ich do wymogów rynku pracy oraz zmian w regulacjach prawnych jakie nastąpiły w tym czasie.

Tabela 1. Zestawienie zadań zawodowych w nowej podstawie programowej i w modułowym programie nauczania dla zawodu Opiekunka środowiskowa

Zadania zawodowe w nowej podstawie programowej dla zawodu Opiekunka środowiskowa	Zadania zawodowe w modułowym programie nauczania dla zawodu Opiekunka środowiskowa
<ul style="list-style-type: none"> – Organizowanie opieki oraz wsparcia społecznego osobie podopiecznej – Sprawowanie opieki nad osobą podopieczną niesamodzielną i przewlekle chorą w celu zapewnienia jej bezpieczeństwa zdrowotnego i higieny osobistej – Pomaganie osobie podopiecznej w prowadzeniu gospodarstwa domowego w zakresie: gospodarowania budżetem, dokonywania zakupów, sporządzania posiłków, utrzymania porządku w domu oraz tworzenia optymalnych warunków życia – Motywowanie osoby podopiecznej do samodzielności oraz aktywności intelektualnej, fizycznej i społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> – Pomaganie podopiecznemu w codziennych czynnościach domowych (robienie zakupów, sprzątanie, gotowanie, pranie) – Pielęgnowanie oraz dbanie o zdrowie, higienę osobistą ludzi chorych i niesamodzielnych (mycie, kąpanie, czesanie, golenie, ubieranie, sianie łóżka i zmiana pościeli oraz bielizny osobistej osobie unieruchomionej w łóżku oraz prowadzenie najprostszych ćwiczeń rehabilitacyjnych, uzgodnionych z lekarzem) – Udzielanie pierwszej pomocy w przypadkach zagrożenia zdrowia i życia podopiecznego – Mobilizowanie podopiecznego do aktywnego spędzania czasu wolnego i rozwijanie jego zainteresowań, – Aktywizowanie podopiecznego do zwiększenia jego samodzielności życiowej – Doradzanie w zakresie planowania i organizacji gospodarstwa domowego – Kontaktowanie się z różnego rodzaju instytucjami w celu rozwiązywania problemów zdrowotnych, materialnych, mieszkaniowych, rodzinnych i prawnych podopiecznego – Inicjowanie pozytywnych relacji międzyludzkich w najbliższym otoczeniu podopiecznego, a zwłaszcza z członkami jego rodzin

- Nowa podstawa programowa wprowadziła nowe zakresy wymagań w odniesieniu do efektów kształcenia wspólnych dla zawodu opiekunka środowiskowa i zawodów pokrewnych.

Tabela 2. „Macierz powiązań” efektów kształcenia zamieszczonych w nowej podstawie programowej z modułami i jednostkami modułowymi wyodrębnionymi w programie nauczania dla zawodu Opiekunka środowiskowa

Element podstawy programowej „klucze przejścia”		Wykaz modułów i jednostek modułowych w programie nauczania	Uwagi
Efekty kształcenia wspólne	Efekty kształcenia właściwe		
		Moduł 346 [03].O1 Podstawy funkcjonowania człowieka w środowisku społecznym	
346[03].W04	346[03].K1.J01	Charakteryzowanie psychofizycznych i społecznych aspektów rozwoju człowieka 346[03].O1.01	-

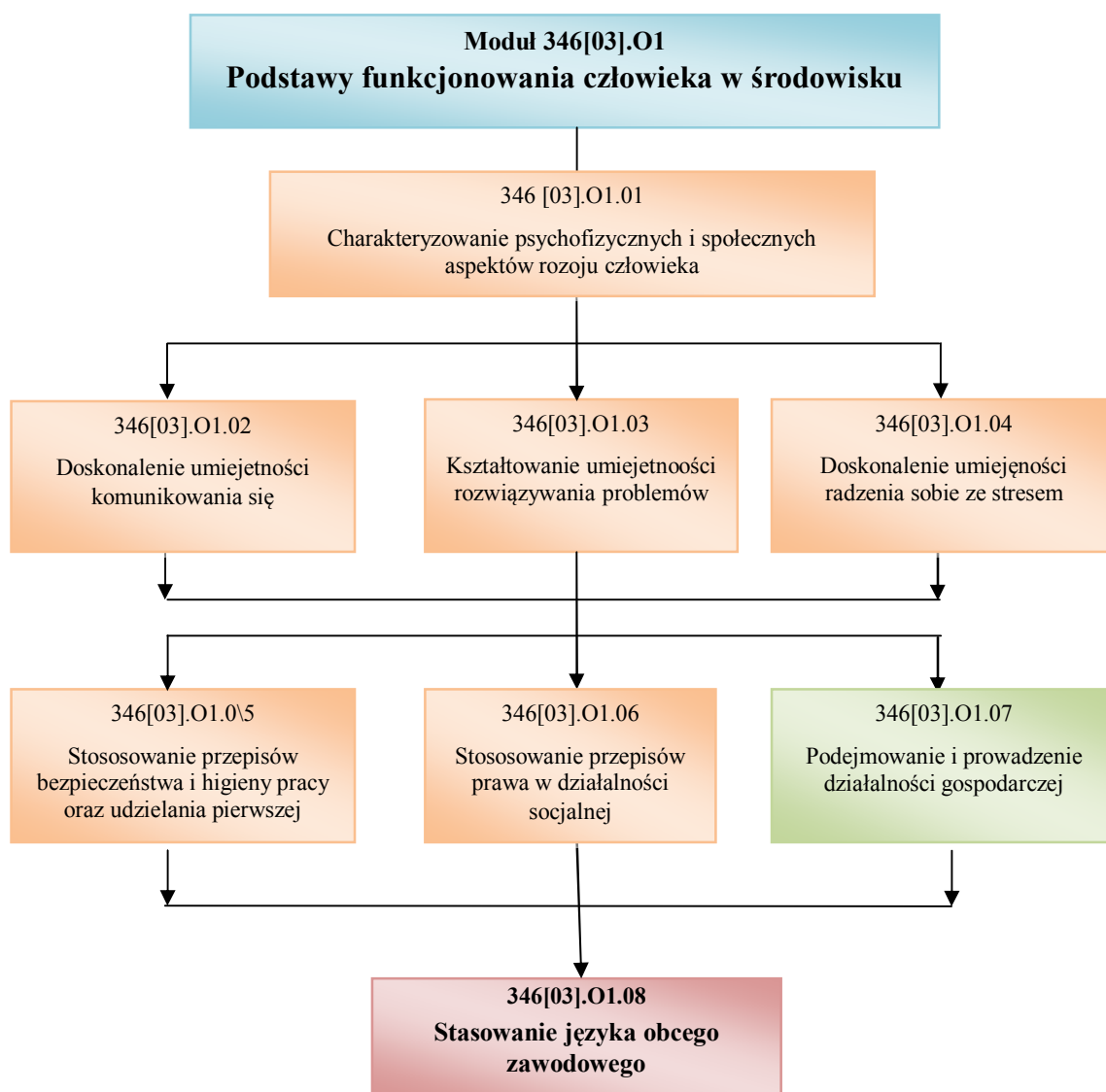
346[03].W04	346[03].K1.J01	Doskonalenie umiejętności komunikowania się 346[03].O1.02	-
346[03].W04	346[03].K1.J02 346[03].K1.J03	Kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów 346[03].O1.03	Wymaga modyfikacji
346[03].W04	-	Doskonalenie umiejętności radzenia sobie ze stresem 346[03].O1.04	jw.
346[03].W01	-	Stosowanie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz udzielania pierwszej pomocy 346[03].O1.05	jw.
346[03].W04	-	Stosowanie przepisów prawa w działalności socjalnej 346[03].O1.06	-
		Moduł 346 [03].Z1 Działalność opiekuńcza i socjalna	
-	346[03].K1.J01	Planowanie i organizowanie pracy opiekuńczej 346[03].Z1.01	-
-	346[03].K1.J01	Posługiwanie się językiem migowym 346[03].Z1.02	-
-	346[03].K1.J02	Wspomaganie niepełnosprawnego w rozpoznaniu problemów i zaspakajaniu potrzeb 346[03].Z1.03	-
-	346[03].K1.J03	Organizowanie miejsca i przestrzeni mieszkaniowej podopiecznego 346[03].Z1.04	-
-	346[03].K1.J02	Pielęgnowanie osoby niepełnosprawnej 346[03].Z1.05	-
-	346[03].K1.J02	Przygotowywanie posiłków osobie niepełnosprawnej 346[03].Z1.06	-
		Moduł 346[03].Z2 Człowiek niepełnosprawny w rodzinie i w środowisku	
346[03].W04	346[03].K1.J03	Organizowanie systemu wsparcia społecznego 346[03].Z2.01	-
-	346[03].K1.J03	Wspomaganie rodziny niepełnosprawnego 346[03].Z2.02	-
-	346[03].K1.J03	Aktywizowanie niepełnosprawnego w środowisku lokalnym 346[03].Z2.03	-
-	346[03].K1.J03	Korzystanie z zasobów ludzkich i materialnych środowiska dla potrzeb podopiecznego 346[03].Z2.04	-
		Moduł 346[03].Z3 Praktyka zawodowa	
-	-	Organizowanie pracy opiekuńczej w środowisku domowym 346[03].Z3.01	-
-	-	Sprawowanie opieki nad osobami z zaburzeniami psychicznymi i z niedorowojem umysłowym 346[03].Z3.02	-
-	-	Sprawowanie opieki nad osobami niewidomymi i niedowidzącymi 346[03].Z3.03	-
-	-	Sprawowanie opieki nad osobami głuchymi i niedosłyszącymi 346[03].Z3.04	-
-	-	Sprawowanie opieki nad osobami starszymi 346[03].Z3.04	-
-	-	Sprawowanie opieki nad osobami przewlekle chorymi 346[03].Z3.04	-

Nowe propozycje do uwzględnienia

		Moduł 346[03].O1 Podstawy funkcjonowania człowieka w środowisku	
312[02].W02	-	Podjęcie i prowadzenie działalności gospodarczej 346[03].O1.07	Należy wprowadzić do programu
312[02].W03	-	Stosowanie języka obcego zawodowego 346[03].O1.08	Należy wprowadzić do programu

3. Przykładowy opis jednostki modułowej wspólnej dla zawodów pokrewnych w branży, z uwzględnieniem efektów kształcenia wyrażonych w kategoriach: wiedzy, umiejętności oraz kompetencji (personalnych i społecznych)

Przygotowano propozycję projektu nowej jednostki modułowej - **Stosowanie języka obcego zawodowego** w programie nauczania, powiązanej z efektami kształcenia wspólnymi dla zawodu 346[03].W03 dla zawodu Opiekunka środowiskowa i zawodów pokrewnych. Propozycję mapy dydaktycznej dla modułu przedstawiono poniżej (Rys. 3.):

Rys. 3. Propozycja układu korelacji jednostek modułowych w module kształcenia „Podstawy funkcjonowania człowieka w środowisku”

Ponieważ zwiększy się liczba jednostek modułowych w module, wymagana będzie ich modyfikacja pod względem treści i czasu realizacji.

1. Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku proces kształcenia uczeń powinien umieć:

- posłużyć się zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów: praca zawodowa, miejsce pracy i kształcenie zawodowe, charakterystyczne dla danego zawodu formy tekstów pisanych i drukowanych, poszukiwanie pracy i ubieganie się o nią, bezpieczeństwo i higiena pracy, ochrona środowiska na stanowisku pracy, podstawowe słownictwo dotyczące nazwy zawodu, stanowisk występujących w zawodzie oraz charakterystycznych pojęć: związanych z funkcjonowaniem człowieka oraz działalnością opiekuńczą i socjalną;
- interpretować ze słuchu typowe wypowiedzi, takie jak: instrukcje, komunikaty, rozmowy, polecenia, dotyczące wykonywania typowych czynności zawodowych artykułowane powoli i wyraźnie, w standardowej odmianie języka;
- analizować krótkie, proste wypowiedzi pisemne, takie jak: napisy informacyjne, listy, ulotki reklamowe, ogłoszenia, tabele, proste teksty narracyjne, charakterystyczne dla jego sytuacji zawodowych;
- tworzyć krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi ustne na tematy zawodowe;
- tworzyć krótkie i zrozumiałe wypowiedzi pisemne w formie prostych wyrażen i zdań, takich jak: wiadomość, e-mail, krótki opis, notatka, ogłoszenie, zaproszenie, ankieta, pocztówka
- prowadzić dialog w typowych sytuacjach zawodowych, takich jak: rozmowa kwalifikacyjna, warunki pracy, umiejętności i oczekiwania zawodowe
- przegwarzyć tekst ustnie lub pisemnie przez tłumaczenie podstawowego nazewnictwa zawodowego.

1. Materiał nauczania

Mowa zależna.

Terminologia związana z prowadzeniem działalności opiekuńczej

Opisy miejsc pracy opiekunki środowiskowej

Typowe sytuacje zawodowe w potencjalnych miejscach pracy opiekunki środowiskowej.

Materiały i wyposażenie używane w sytuacjach zawodowych.

Instrukcje obsługi sprzętu komputerowego.

2. Ćwiczenia

- Badanie poziomu kompetencji językowych za pomocą konwersacji i testu diagnozującego.
- Opisywanie wyposażenia pracowni szkolnych: Pracownia umiejętności opiekuńczych, Pracownia higieny żywienia, Pracownia terapii zajęciowej, Pracownię wspomagania komputerowego działalności zawodowej.
- Tworzenie krótkiej wypowiedzi pisemnej w formie e-mail, notatka, ogłoszenia, oferta, ogłoszenie itp.
- Komunikowanie się w typowych sytuacjach zawodowych.
- Stosowanie nazw w nawiązaniu do świadczonych usług opiekuńczych.
- Stosowanie słownictwa związanego z czynnościami opiekuńczymi i pielęgnacyjnymi.
- Posługiwanie się podstawową terminologią związaną z prowadzeniem działalności gospodarczej, w tym wypełnianie formularza CV, pisanie listu motywacyjnego, wypełnianie port folio językowego.

3. Środki dydaktyczne

- Testy diagnostyczne.
- Prezentacje multimedialne, foliogramy dotyczące leksyki związanej z wyposażeniem pracowniami szkolnych wykorzystywanych w zawodzie Opiekunka środowiskowa.
- Słowniki i Encyklopedie.
- Instrukcje obsługi wyposażenia informatycznego w języku polskim i obcym.
- Instrukcje i materiały do ćwiczeń w formie tekstowej i elektronicznej.
- Obcojęzyczna prasa i literatura zawodowa.
- Programy komputerowe i filmy dydaktyczne.
- Przewodniki prowadzenia korespondencji w języku obcym.
- Magnetofon/dyktafon.
- Kamera video.

4. Wskazania metodyczne do realizacji programu jednostki

Realizacja programu jednostki modułowej stanowi rozszerzenie nauczania języka obcego w zakresie ogólnym, dlatego warunkiem przystąpienia do nauki jest jego znajomość w stopniu podstawowym.

Celem realizacji programu jednostki modułowej jest kształtowanie u uczniów umiejętności posługiwania się językiem obcym w zakresie nazewnictwa i terminologii stosowanej w świadczeniu usług opiekuńczych osobom z różnymi potrzebami: osoby starsze, osoby niepełnosprawne, osoby niewidzące lub słabo widzące, osoby głuche lub niesłyszące, osoby przewlekle chore. Szczególnie ważne jest rozwijanie umiejętności rozumienia tekstu słuchanego i pisanego.

Ze względu na specyfikę pracy w zawodzie Opiekunka środowiskowa szczególną uwagę należy zwracać na:

- na słownictwo dotyczące nazwy zawodu, stanowisk występujących w zawodzie oraz charakterystycznych dla metod pracy,
- posługiwanie się terminologią dotyczącą instrukcji, komunikatów, rozmów, poleceń, dotyczących wykonywania typowych czynności zawodowych,
- czytanie popularnych tekstów zawodowych ze zrozumieniem,
- odgrywanie dialogów nawiązujących do realnego środowiska pracy.

Do osiągnięcia założonych celów kształcenia zaleca się zastosowanie: gier językowych, ćwiczeń słownikowo – leksykalnych. Ważne jest również posługiwanie się współczesnymi źródłami informacji, słownikami i obcojęzyczną prasą zawodową. Nabywaniu umiejętności językowych powinien służyć kontakt z autentycznymi wypowiedziami. Mając na uwadze zróżnicowany poziom kompetencji językowych uczniów wskazany jest elastyczny podział czasu przeznaczony na realizację poszczególnych zagadnień.

Program jednostki modułowej powinien być realizowany, w grupie do 14 osób, w korelacji z tematyką programową wcześniej realizowanych jednostek modułowych wyodrębnionych w modułach zawodowych.

W ramach zajęć edukacyjnych należy kształtować kompetencje osobiste i społeczne aby uczeń:

- był otwarty na zmiany, kreatywny i konsekwentny w realizacji zadań,
- stale uzupełnia i aktualizuje wiedzę oraz podnosi kwalifikacje zawodowe,
- realizował zadania z empatią i troską o dobro osób podopiecznych,
- dbał o jakość wykonywanych zadań zawodowych,
- przestrzegał zasad kultury pracy i etyki zawodowej,
- utrzymywał dobre relacje interpersonalne.

5. Propozycje metod sprawdzenia i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć edukacyjnych uczniów powinno odbywać się systematycznie w oparciu o kryteria przedstawione na początku zajęć. Wiedza uczniów może być sprawdzana za pomocą testów osiągnięć szkolnych oraz sprawdzianów ustnych i pisemnych.

Na początku zajęć należy dokonać diagnozy wiedzy uczniów w celu sprawdzenia poziomu kompetencji językowych uczniów, w szczególności znajomości podstawowych struktur gramatycznych i słownictwa ogólnego.

Sprawdzanie kształtujące należy przeprowadzać systematycznie w celu motywowania uczniów do pracy. W trakcie realizacji programu jednostki należy prowadzić obserwację zachowań uczniów, sprawdzając jak radzą sobie w sytuacjach komunikacyjnych. Umiejętność komunikowania się można sprawdzać w czasie dialogu ucznia z innymi uczniami lub z nauczycielem symulując zachowania w pracowni. Szczególną uwagę należy zwracać na:

- stosowanie terminologii zawodowej w kontekście wykonywania czynności wykonywanych w środowisku pracy,
- znajomość nazewnictwa w odniesie do potencjalnych stanowisk pracy w zawodzie.

Ponadto w wypowiedziach ustnych i pisemnych należy oceniać poprawność leksykalną i gramatyczną, poprawność i płynność wymowy oraz zgodność wypowiedzi z tematem. Należy zwracać uwagę na rozumienie prezentowanych wypowiedzi, w tym rozumienie terminologii charakterystycznej dla zawodu.

Sprawdzanie sumatywne powinno być zaplanowane w sposób umożliwiający sprawdzenie stopnia spełnienia wymagań edukacyjnych. W tym celu zaleca się przeprowadzenie testu praktycznego dotyczącego określonego zadania zawodowego realizowanego np. w usługach informatycznych związanych z naprawami komputerów osobistych, projektowaniem stron internetowych, tworzenia baz danych itp. Należy również wdrażać uczniów do samooceny według określonych przez nauczyciela kryteriów.

W końcowej ocenie osiągnięć edukacyjnych uczniów należy uwzględnić wyniki wszystkich metod sprawdzania zastosowanych przez nauczyciela.

4. Rekomendacje metodyczne dla dyrektora szkoły i nauczycieli w zakresie dostosowania modułowego programu nauczania do nowej podstawy programowej kształcenia w zawodzie Opiekunka środowiskowa

Jak wynika z rozdziału 2.3 - Korelacja nowej podstawy programowej dla zawodu Opiekunka środowiskowa z modułowym programem nauczania, treści kształcenia w nim zawarte muszą podlegać modyfikacji. Odnoszą się one do efektów kształcenia wspólnych dla zawodu Opiekunka środowiskowa oraz zawodów pokrewnych:

- Bezpieczeństwo i higiena pracy 346[03].W01
- Podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej 346[03].W02
- Język obcy zawodowy 346[03].W03
- Umiejętności ogólnozawodowe stanowiące kanwę kształcenia w zawodach, wspólne dla grupy zawodów pokrewnych 346[03].W04

W przypadku ich wprowadzenia do programu zmieni się również „Dydaktyczna mapa programu”, która dotychczas stanowiła propozycję do wykorzystania.

Do programu nauczania należy wprowadzić dwie nowe jednostkę modułową:

Stosowanie języka obcego zawodowego oraz **Podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej**, która powinna być realizowana w ramach modułu ogólnozawodowego „Podstawy funkcjonowania człowieka w środowisku“.

Program powinien być również zmodyfikowany z punktu widzenia efektów kształcenia właściwych dla zawodu w ramach wyodrębnionej kwalifikacji (patrz Tabela 2).

Aby wzmocnić dyrektora szkoły przy podejmowaniu decyzji o zatwierdzeniu programu nauczania, celowe jest dostarczenie realnych (a nie jak dotychczas „intuicyjnych”) argumentów, że nowy lub zmodyfikowany program nauczania spełnia wymagania ujęte w podstawie programowej kształcenia w zawodzie. Wprowadzony system kodowania elementów nowej postawy programowej pozwala na identyfikację miejsca ich usytuowania w modułowym programie nauczania. Jest to innowacyjne podejście, dotychczas nie praktykowane w Polsce do integracji podstawy programowej z programem nauczania. System kodowania pozwoli również na wypracowanie w przyszłości aplikacji informatycznych pozwalających na interaktywne wyszukiwanie treści kształcenia w korelacji podstawa programowa – program nauczania.

Opracowana przykładowa jednostka modułowa została skorelowana w całości z wymaganiami nowej podstawy programowej. Podobny sposób korelacji powinien dotyczyć pozostałych nowych i modyfikowanych jednostek modułowych.

Należy również brać pod uwagę fakt, że opracowana jednostka modułowa „Stosowanie języka obcego zawodowego” ma uniwersalny charakter i może być wykorzystywana w innych zawodach w branży społeczno-medycznej, z uwzględnieniem specyfiki danego zawodu. Na dalszych etapach prac w projekcie należy również opracować pakiet edukacyjny dla tej jednostki modułowej składający się z poradnika dla ucznia i dla nauczyciela.

Dostosowanie oferty programowej powinno również uwzględniać warunki realizacji kształcenia praktycznego w zawodzie Opiekunka środowiskowa.

Szkoła podejmująca kształcenie w zawodzie Opiekunka środowiskowa powinna posiadać następujące pomieszczenia dydaktyczne:

Pracownię umiejętności opiekuńczych wyposażoną w:

- sprzęt audiowizualny;
- ekran projekcyjny;
- łóżka szpitalne z pełnym wyposażeniem;
- szafki i stoliki przyłóżkowe;
- sprzęt, urządzenia i przybory do wykonywania zabiegów higienicznych i czynności pielęgnacyjnych u osoby leżącej i całkowicie unieruchomionej;
- sprzęt do resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
- sprzęt do pomiaru parametrów życiowych;
- sprzęt rehabilitacyjny i przedmioty ortopedyczne;
- środki ochrony indywidualnej.

Pracownię higieny żywienia wyposażoną w:

- sprzęt AGD;
- zastawę kuchenną;
- zastawę stołową;
- pomoce techniczne dla osób z ograniczoną sprawnością w zakresie małej motoryki.

Pracownię terapii zajęciowej wyposażoną w:

- materiały, przybory do zajęć plastyczno-technicznych;
- sprzęt i przybory do szycia oraz haftowania;
- sprzęt do gier i zabaw;
- sprzęt fotograficzny;

Pracownię wspomaganą komputerowo działalności zawodowej wyposażoną w:

- tablicę interaktywną z oprogramowaniem;
- rzutnik multimedialny;
- stanowiska komputerowe;
- drukarkę;
- pakiety biurowe Office.

Szkoła zobowiązana jest zorganizować praktyki zawodowe w środowisku zamieszkania osób podopiecznych. Program praktyk zawodowych powinien zawierać następujące główne cele kształcenia:

- doskonalenie umiejętności praktycznych w rzeczywistych warunkach pracy,
- wykorzystanie możliwości rozwoju zawodowego u pracodawcy,
- doskonalenie umiejętności komunikowania się z uczestnikami procesu pracy.

Praktyka zawodowa w zawodzie opiekunka środowiskowa powinna trwać 8 tygodni. Wskazany jest podział praktyk zawodowych na 2 tygodniowe zajęcia po I semestrze oraz 6 tygodni na zakończenie procesu kształcenia w zawodzie. Minimalna liczba godzin przeznaczonych na realizację praktyki zawodowej powinna wynosić 200 godzin.

Ścieżki podwyższania lub nabywania dodatkowych kwalifikacji w zawodzie Opiekunka środowiskowa i w zawodach pokrewnych

Zgodnie z założeniami modelu Polskich Ram Kwalifikacji, kwalifikacje uzyskiwane w kształceniu zawodowym będą funkcjonowały na poziomach od 2 do 4. Przy czym poziom kwalifikacji scharakteryzowany jest poprzez wspólny zestaw wymagań dotyczących efektów uczenia się obejmujący wiedzę, umiejętności i kompetencje.

Opiekunka środowiskowa ma możliwość nabywania dodatkowych kwalifikacji w zawodach pokrewnych: Terapeuta zajęciowy, Opiekun w domu pomocy społecznej, Asystent osoby niepełnosprawnej.

Przygotował: *dr Krzysztof Symela*